

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична терапія пацієнтів різних вікових та професійних груп

Освітня програма «Терапія та реабілітація»

Спеціалізація 227.01 Фізична терапія

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фізична терапія пацієнтів різних вікових та професійних груп
Освітня програма	Терапія та реабілітація
Спеціалізація (за наявності)	227.01 Фізична терапія
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	Нормативна, цикл професійної підготовки
Курс / семестр	1-2/2-3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 22 год. Практичні заняття – 42 год. Самостійна робота – 116 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП).

Метою дисципліни "Фізична терапія пацієнтів різних вікових та професійних груп" є підготовка фахівців, здатних здійснювати ефективну фізичну терапію з урахуванням вікових і професійних особливостей пацієнтів, зокрема, оцінювати функціональний стан, розробляти та впроваджувати індивідуальні реабілітаційні програми, спрямовані на відновлення функціональних можливостей, профілактику ускладнень та покращення якості життя.

Цілі навчання:

- 1. Ознайомлення з анатомо-фізіологічними особливостями різних вікових груп:**
  - Вивчення змін в організмі, пов'язаних із віковими особливостями (дитячий, дорослий, геріатричний періоди).
  - Аналіз функціональних обмежень, які виникають із віком, і їх впливу на фізичну активність.
- 2. Оцінка впливу професійних ризиків на здоров'я:**
  - Вивчення професійних захворювань і специфічних функціональних обмежень у представників різних професій.
  - Розробка програм профілактики професійних порушень.
- 3. Розробка індивідуальних реабілітаційних програм:**
  - Використання сучасних методів фізичної терапії, адаптованих до потреб пацієнтів різного віку та професій.
  - Планування програм реабілітації для відновлення функціональних можливостей та профілактики ускладнень.
- 4. Розвиток професійних навичок:**
  - Формування практичних умінь з адаптації методик фізичної терапії до специфіки вікових і професійних потреб пацієнтів.
  - Навчання ефективній комунікації з пацієнтами, їх родичами та мультидисциплінарними командами.

5. Профілактика функціональних порушень:

- Здійснення оцінки функціонального стану пацієнта для попередження ускладнень.
- Поширення освітніх ініціатив серед пацієнтів для популяризації здорового способу життя та профілактики захворювань.

6. Інтеграція знань із різних сфер:

- Використання даних доказової медицини для прийняття обґрунтованих рішень у фізичній терапії.
- Інтеграція знань із фізіології, ерготерапії, психології та інших дисциплін для комплексного підходу до реабілітації.

Компетентності.

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- Здатність виявляти та вирішувати проблеми.
- Здатність надавати першу медичну (долікарську) допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини.
- Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан.
- Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.
- Здатність планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії.

Програмні результати навчання.

1. Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями.
2. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.
3. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.
4. Реалізовувати програми фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.
5. Коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин			
			лекції	семинарські	самостійна робота	разом
1.	1. Анатомо-фізіологічні особливості дітей та підлітків	Етапи фізіологічного розвитку дітей та підлітків, особливості функціонування їхніх органів і систем. Аналізуються поширені патології опорно-рухового	2	4	11	17

		апарату та серцево-судинної системи в дитячому віці.				
2	Вікові зміни в організмі дорослих	Фізіологічні зміни, що виникають у дорослому віці, включаючи метаболічні процеси, стан суглобів і м'язової тканини. Оцінюється вплив способу життя та професійної діяльності на фізичну активність дорослих пацієнтів.	2	4	11	17
3	Геріатрична фізична терапія	Особливості фізичної терапії для пацієнтів похилого віку з урахуванням вікових обмежень та коморбідних станів. Вивчаються методики профілактики саркопенії, остеопорозу та функціональних порушень.	2	4	11	17
4	Вплив професійних ризиків на здоров'я	Розглядаються специфічні ризики для здоров'я, пов'язані з професійною діяльністю (тривале сидіння, важка фізична праця, робота в шкідливих умовах). Вивчаються методи оцінки професійного навантаження та профілактики захворювань, зумовлених трудовою діяльністю.	2	4	11	17
5	Оцінка функціонального стану пацієнтів	Методи оцінки рухової активності, м'язової сили, координації та витривалості. Розглядаються інструментальні та клінічні методи діагностики для визначення реабілітаційних потреб пацієнтів.	2	4	11	17
6	Фізична терапія при захворюваннях серцево-судинної системи	Охоплюються методи реабілітації пацієнтів із гіпертонією, ішемічною хворобою серця та після перенесених інфарктів. Аналізується вплив дозованих фізичних навантажень на покращення стану серцево-судинної системи	2	4	11	17
7	Реабілітація при захворюваннях дихальної системи	Фізіотерапевтичні методики для пацієнтів із хронічними захворюваннями легень, такими як ХОЗЛ та бронхіальна астма. Розглядаються дихальні вправи, техніки очищення дихальних шляхів і профілактика ускладнень.	2	4	11	17
8	Методики фізичної терапії при ортопедичних захворюваннях	Реабілітаційні програми для пацієнтів із травмами суглобів, хребта, а також дегенеративними захворюваннями, такими як остеоартрит. Вивчаються техніки кінезіотерапії, мануальної терапії та механотерапії.	2	4	11	171
9	Програми фізичної терапії для спортсменів	Специфічні програми відновлення для спортсменів після травм або перевантажень. Вивчається вплив	2	4	11	17

		тренувального процесу на відновлення м'язової сили, гнучкості та координації.				
10	Профілактика професійних захворювань	Методи профілактики професійних захворювань через організацію робочого місця, розробку спеціальних вправ і дотримання ергономічних принципів. Розглядаються програми фізичної активності для працівників офісів, будівельників, водіїв тощо.	2	4	11	17
11	Робота в мультидисциплінарній команді	Роль фізичного терапевта в команді, що включає лікарів, ерготерапевтів, психологів і медсестер. Аналізуються ефективні стратегії комунікації для досягнення максимальних результатів у реабілітації.	2	2	6	10
Всього			22	42	116	180

4. Система оцінювання курсу

Поточний контроль проводиться на семінарському занятті за виступ та виконання письмового завдання (за необхідності) здобувачем вищої освіти. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 30 балів.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання (проект)	10
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Критерії поточного оцінювання.

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді

мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Контроль за самостійною роботою.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.
2. Підготовка індивідуального проєкту.

Тестовий контроль. Здобувач вищої освіти опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pro) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 8 балів.

Підготовка індивідуального проєкту.

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 10 балів.

Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту

проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Підсумковий семестровий контроль є підсумковим оцінюванням результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 50 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Оцінювання за підсумковий семестровий контроль відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка множиться на ваговий коефіцієнт 0,5. Оцінка за підсумковий контроль формується із суми відповідей здобувачів освіти (максимум 50 балів):

- 1) 1 теоретичне запитання (15 балів);
- 2) знання дефініції (5 балів);
- 3) розв'язування тестових завдань (15 балів: 5 тестів по 3 бали кожен) та вирішення практичного завдання (15 балів).

В умовах дистанційного навчання ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom і екзамен складається через виконання тільки письмової компоненти (30 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pro) (максимум 50 балів).

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо здобувач вищої освіти не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за наступною шкалою.

Університетська шкала	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)	Оцінка за національною шкалою (для заліку)	Оцінка ECTS
90-100	відмінно	зараховано	A
80-89	добре		B
70-79			C
60-69			D
50-59	задовільно		E
25-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано	FX

0-24	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)		F
------	--	--	----------

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Оцінювання здобувачів вищої освіти відбувається на семінарських заняттях. Як правило, оцінювання повинне відбуватися на кожному занятті. Оцінювання відбувається у 100-бальній шкалі. В кінці семестру, за допомогою засобів електронного журналу виводиться (автоматично) середній бал за усі отримані оцінки і за усі види робіт. Максимальний бал за поточний контроль складає 50 балів.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Богдановська Н. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії: підруч. для здобувачів ступеня вищ. освіти магістра спец. "Фізична терапія, ерготерапія" / Н. В. Богдановська, І. В. Кальонова. - Суми : Унів. кн., 2020. - 328 с 2. Внутрішня медицина: Підручник, заснований на принципах доказової медицини / А.С. Свінцицький та ін. –«Практична медицина», 2018. – 1632 с. 3. Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной; ред. Ю. О. Лянной. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 368 с. 4. Передерій В. Г. Основи внутрішньої медицини : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. Т. 1. Захворювання органів дихання. Захворювання органів травлення. Захворювання системи крові і кровотворних органів. Захворювання ендокринної системи / В. Г. Передерій, С. М. Ткач. - Вінниця : Нова книга, 2018. - 640 с. 5. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії: навч. посіб. / [Н. А. Добровольська та ін.; під ред. Н. А. Добровольської та ін.]; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. - Київ: Гельветика, 2020. - 367 с. 6. Ткаченко, О. В., Іванова, Г. П. (2019). "Фізична терапія та профілактика захворювань у літньому віці" 7. Шевчук, Л. С., Черненко, В. І. (2018). "Ергономіка та фізична терапія у професійній діяльності" 8. Adams, M.A., Bogduk, N., Burton, K., & Dolan, P. (2013). "The Biomechanics of Back Pain" 9. Frontera, W.R., Silver, J.K., & Rizzo, T.D. (2020). "Essentials of Physical Medicine and Rehabilitation: Musculoskeletal Disorders, Pain, and Rehabilitation" 10. Zatsiorsky, V.M., & Kraemer, W.J. (2006). "Science and Practice of Strength Training" Pollock, M.L., & Wilmore, J.H. (2013). 11. "Exercise in Health and Disease: Evaluation and Prescription for Prevention and Rehabilitation".Pope, M., Goh, K.L., & Magnusson, M. (2002). 12. "Occupational Ergonomics: Work-Related Musculoskeletal Disorders of the Upper Limb and Back" 	

Корисні посилання:

"Основи фізичної терапії та ерготерапії"

<https://fhhns.dsru.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/Основи-фізичної-терапії-та-ерготерапії.pdf>

Цей посібник висвітлює теоретичні засади фізичної терапії та ерготерапії, зокрема особливості реабілітації пацієнтів різних нозологічних і вікових груп. Описано критерії оцінки пацієнтів, методи втручання та можливості забезпечення допоміжними засобами пересування.

"Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії"

https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19467/1/occupational_therapy.pdf

Посібник розглядає історичні аспекти та сучасні тенденції розвитку фізичної реабілітації в Україні. Окрему увагу приділено заняттєвій активності та її компонентам у контексті ерготерапії.

"Сучасні технічні та ортопедичні засоби у реабілітації, фізичній терапії, ерготерапії"

<https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/26427/49006/Suchasni-tekhnichni-ta-ortopedichni-zasoby-u-reabilitatsii-fizychniy-terapii-enerhoterapii.-T.1.Popadiukha-YU.A.pdf>

Підручник висвітлює функціональні та конструктивні особливості сучасних технічних і ортопедичних засобів, що використовуються у реабілітації. Розглянуто алгоритми функціонування різних пристроїв та їх застосування у фізичній терапії та ерготерапії.

"Фізична терапія в неврології"

<https://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/20778/1/Посібник%20Фізична%20терапія%20в%20неврології%202023.pdf>

Посібник присвячений методам фізичної терапії при захворюваннях та травмах нервової системи. Описано практичні тренінги та професійні навички, необхідні для проведення ефективної реабілітації в неврології.

"Основи фізіотерапії та масажу"

<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/OK-25.-Osnovy-fizioterapii-ta-masazhu.pdf>

Навчальний посібник розглядає клініко-фізіологічні дії різних видів фізіотерапевтичних процедур на організм людини. Висвітлено показання та протипоказання до призначення фізіотерапевтичного лікування та масажу.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра терапії, реабілітації та морфології 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, каб. 103 (вхід з вул. В.Чорновола). тел. (0342) 59-61-57 e-mail: kliti@pnu.edu.ua тел. (034-2) 59-61-57
---------	---

Викладач	Герич Роман Петрович Лапковський Едуард Йосипович
Контактна інформація викладача	eduard.lapkovskiy@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності базується на ряді документів, положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника • Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника • Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за покликанням: переглянути.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до графіка відпрацювань. Також, за умов наявності вільного часу у викладача, можливо узгодити час відпрацювання пропущеного заняття поза встановленим графіком. Здобувач вищої освіти повинен підготувати пропущену тему, відповідно до силабусу.</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Ознайомитися із положенням можна за покликанням.</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням.</p>
Додаткові бали	<p>Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає</p>

	<p>предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:</p> <p>2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.</p> <p>2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.</p> <p>1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з положенням можна за ПОКЛИКАННЯМ.</p>

Викладач: Герич Роман Петрович, Лапковський Едуард Йосипович